

NORGES HØYESTERETT

Den 11. mai 2007 avsa Høyesterett dom i

HR-2007-00858-A, (sak nr. 2007/324), straffesak, anke,

A

(advokat Mette Yvonne Larsen)

mot

Den offentlige påtalemyndighet

(statsadvokat Pål S. Berg)

S T E M M E G I V N I N G :

- (1) Dommer **Flock**: Saken gjelder straffutmålingen i en narkotikasak, blant annet om en del av fengselsstraffen bør gjøres betinget på grunn av den domfeltes rehabiliteringssituasjon.
- (2) I straffesak mot A avsa Øvre Romerike tingrett 14. august 2006 dom med slik domsslutning:
 - ”1. A, født 00.00.1984, dømmes for overtredelse av straffeloven § 162 første og annet ledd, straffeloven § 162 første ledd, legemiddeloven § 31 annet ledd, jf § 24 første ledd, sammenholdt med straffeloven § 61 og § 64 og § 63 annet ledd hva gjelder tiltalebeslutningens post III c og e, til en straff av fengsel i 2 – to – år.

Han tilkommer fradrag for utholdt varetekt med 67 – sekstisyv – dager.
 2. I medhold av straffeloven § 34 jf § 37 d inndras til fordel for statskassen kr. 40.000 – kroner førtitusen.
 3. I medhold av straffeloven § 35 jf § 37 d inndras til fordel for statskassen en orange digitalvekt i etui.”
- (3) Etter anke fra domfelte prøvet Eidsivating lagmannsrett straffutmålingen og avsa kjennelse den 18. januar 2007 med slik slutning:

”Anken forkastes.”

- (4) Lagmannsrettens kjennelse ble avsagt under dissens idet en fagdommer og en meddommer stemte for at seks måneder av fengselsstraffen på to år ble gjort betinget.
- (5) Domfelte har anket kjennelsen til Høyesterett. Anken gjelder straffutmålingen.
- (6) *Jeg er kommet til at anken bør tas til følge.*
- (7) A er i dag 22 år gammel. Det er opplyst at hans foreldre begge var rusmisbrukere, og at han ble flyttet i fosterhjem da han var tre år. Moren døde noen år senere, og han har ingen kontakt med sin far. Fosterforeldrene ble skilt da han var fjorten år, og han ble hjemløs året etter. Han har senere etter det opplyste ”klart seg selv” og har opplyst at barnevernet ”ga ham opp” da han var 18 – 19 år.
- (8) Domfelte ble ved Øvre Romerike tingretts dom av 17. mars 2006 dømt til fengsel i 120 dager, hvorav 60 dager ble gjort betinget med en prøvetid på to år. Den dommen gjaldt i det vesentlige medvirkning til tyveri, tre helerier, fire fullbyrdede og to forsøk på bedragerier og to tilfeller av oppbevaring av til sammen vel 41 gram amfetamin. Det fremgår av dommen at han etter sin egen forklaring var rusmisbruker, at han ønsket å komme ut av misbrukssituasjonen, og at han like i forveien hadde kontaktet ruspoliklinikken ved Jessheimklinikken. Den ubetingede del av dommen er sonet i tiden mai/juni 2006.
- (9) De straffbare forhold som det nå skal utmåles straff for, ble begått fra sommeren 2005 til mars 2006. De alvorligste forholdene gjelder oppbevaring av 193,5 gram amfetamin i oktober 2005 og salg av 305 gram amfetamin i januar og februar 2006. Domfellelsen gjelder kjøp, bruk og delvis salg av i alt ca. 560 gram amfetamin, samt besittelse, kjøp og bruk av ca. 22 gram hasjisj eller marihuana og ca. 1 gram kokain.
- (10) På tidspunktet for lagmannsrettens avgjørelse hadde domfelte fått tilbud fra behandlingsinstitusjonen Langørjan gård om behandlingsplass i løpet av første halvår i 2007. Flertallet ga uttrykk for at det likevel ikke forelå en slik fast og klar rehabiliteringssituasjon at den etter rettspraksis skulle tillegges vekt av betydning ved straffutmålingen.
- (11) Spørsmålet for Høyesterett er for det første om straffens lengde – fengsel i to år – er korrekt utmålt av lagmannsretten. Straffen ble her fastsatt som en særskilt dom i forhold til tingrettsdommen fra 17. mars 2006. Jeg er kommet til at en fengselsstraff av denne varighet ikke er for streng. Lagmannsretten bemerket korrekt at domfeltes tilståelser bare kunne tillegges begrenset vekt. Dels omfattet de forhold hvor det måtte fremstå som klart at han ville bli dømt, og dels kom tilståelsene på et sent tidspunkt.
- (12) Forsvareren har for Høyesterett gjort gjeldende at det må være riktig, slik lagmannsrettens mindretall har gjort, å avsi en deldom hvor seks måneder av straffen blir gjort betinget. Som begrunnelse er vist til de rehabiliteringshensyn som nå er til stede.
- (13) Domfeltes situasjon har på dette punkt vært under utvikling. Det fremgår av erklæring fra Jessheimklinikken, Avdeling Rus at han allerede før han sonet straffen fra den første dommen, var blitt henvist til denne klinikken, og at han tok kontakt etter avsluttet soning sommeren 2006. Frem til julen 2006 møtte han til i alt 12 avtaler med klinikkens

psykologspesialist Lise Carol Ellis. I uttalelse datert 20. desember 2006 beskrev hun domfelte som ung og sårbar, uten noen voksne rundt seg som kunne støtte ham.

- (14) Som nevnt hadde domfelte da ankeforhandlingen for lagmannsretten fant sted, fått plass på Langørjan gård i Rissa i Sør-Trøndelag. Dette er et kollektiv som tilbyr langtids rusbehandling etter retningslinjer utarbeidet i samarbeid med Oslo kommune. Domfelte har nå vært på Langørjan i snart to måneder. Det fremgår av uttalelse fra institusjonen at han gjennom hele oppholdet har vist en sterk motivasjon. Han har fungert meget godt innenfor de fastlagte rammene og har arbeidet selvstendig og målbevisst med det rusproblem som han har hatt i store deler av sitt liv.
- (15) Jeg finner det etter dette utvilsomt at domfelte i dag befinner seg i en rehabiliteringssituasjon, og at dette er en omstendighet som bør tillegges betydning ved straffutmålingen. Under henvisning til dommen i Rt. 2006 side 1093 er jeg enig med forsvareren i at dette bør lede til at seks måneder av straffen gjøres betinget, og da med en prøvetid på to år.
- (16) Domfeltes forsvarer anmodet for lagmannsretten om at det i premissene ble gitt en anbefaling om at dommen kunne sones etter straffegjennomføringsloven § 12. Denne bestemmelsen gir muligheter for at straffen helt eller delvis sones ved heldøgnsopphold i institusjon. Også på dette punkt var oppfatningene delte i lagmannsretten. Mens det nevnte mindretallet på to dommere ga uttrykk for at domfeltes situasjon ”klart tilsier at han bør få sone fengselsstraffen i forbindelse med oppholdet på Langørjan Gård”, bemerket flertallet at det ikke ville være riktig å ta inn en anbefaling om dette i avgjørelsen.
- (17) Spørsmålet om en idømt fengselsstraff helt eller delvis kan gjennomføres ved opphold i institusjon, slik straffegjennomføringsloven 12 gir mulighet for, avgjøres av kriminalomsorgen og ikke av domstolene. Det er likevel på det rene at domstolene i en rekke tilfeller har uttalt seg om spørsmålet i den dommen som fastsetter fengselsstraffen. Det må antas at slike uttalelser blir tillagt en viss vekt ved den senere forvaltningsmessige avgjørelsen.
- (18) Uttalelser fra domstolenes side om ønskeligheten av en soning etter straffegjennomføringsloven § 12 må i tilfelle være basert på en bred kunnskap både om den domfeltes aktuelle livssituasjon og om den forutgående utvikling. Slik vår prosessordning er, vil Høyesterett her som regel ikke ha tilstrekkelig grunnlag for å foreta en selvstendig vurdering. I denne saken nøyer jeg meg med å peke på betydningen av det personlige initiativ som domfelte fra sommeren 2006 har tatt for å komme ut av en meget vanskelig situasjon, og som har ledet til at han nå har startet en rusfri tilværelse på behandlingsinstitusjon.
- (19) Jeg stemmer for denne
- D O M :
- I tingrettens dom gjøres den endring at fullbyrdelsen av 6 – seks – måneder av straffen utsettes etter reglene i straffeloven §§ 52 til 54 med en prøvetid på 2 – to – år.
- (20) Kst. dommer **Falkanger:** Jeg er i det vesentlige og i resultatet enig med førstvoterende.

- (21) Dommer **Bruzelius:** Likeså.
- (22) Dommer **Coward:** Likeså.
- (23) Dommer **Gjølstad:** Likeså.
- (24) Etter stemmegivningen avsa Høyesterett denne

D O M :

I tingrettens dom gjøres den endring at fullbyrdelsen av 6 – seks – måneder av straffen utsettes etter reglene i straffeloven §§ 52 til 54 med en prøvetid på 2 – to – år.

Riktig utskrift bekreftes: